

DÉVA ÉS VIDÉKE.

Társadalmi, közgazdasági és szírodalmi heti lap.

MEGJELENIK MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN.

Előfizetési árak:

(helyben hához és vidékre postán küldve)
egész évre 4 ft., félévre 2 ft., negyedévre 1 ft.
Egyes szám ára 8 kr.

A lap szellemi részét ill. közzélmények a szerktársasági irodába Szentirmai Atajos nevére
küldendők.

Keziratok — melyek vissza nem adtnak — aláírva és bérmentve küldendők be.
Előfizetések, pénzküldemények, hirdetések és nyilttéri közlemények a kiadóhivatalba
(Kroll és Társa könyvnyomdájában) küldendők.

Hirdetési díj: egy háromszor hasábozott garmond so
vagy ennek térmértékeért 4 kr.
Többszöri hirdetéseknel árkedvezmény.
Nyilttér: soronként 15 kr.

Hirdetési és nyilttéri díjak előre fizetendők

Felhívás a magyar közönséghez!

Ezredéves orsz. kiállításunk sikere érdekében kérjük a nemzet minden számottevő tényezőjének támogatását. E kiállítás nem egyszerű tárlatnak, látványosságnak van tervezve, mert a magyar nemzet ezer éves multjának képezi beszámolóját s ez a beszámoló nem lehet másolata az úgynevezett mutatványos kiállításoknak, melyeknek egész sorozata követte egymást az utolsó évtizedben.

Kell, hogy ez alkalommal kulturánknak méltó hely jelöltesse ki Európa művelődés történetében, kell, hogy bemutassuk iparunkat, művészetünket, közgazdaságunkat a maga egész teljességében, minden számottevő tényezőjével egyetemben, kell, hogy most megmutassuk Európa nemzeteinek, hogy az államalkotó magyar nemzet ereiben pezsgő egészséges vér kering.

A nemes versengés megindult országszerte. A vagyonos iparos, a ki áldozatokra képes, ott lesz termelése és munkája javával; de ott lesz a kevésbé tehetős, jeles iparos is, mert a nemzeti munkának ő is lelkes tényezője és ámbár áldozatokat kell hoznia, nem maradhat el, mert elmaradásával nem volna teljes, nem volna hűségos a magyar kultúra bemutatott képe.

És e helyen appellálunk a nemes magyar középosztályra, a lelkes közönségre. Járuljon hozzá ő is a nemzeti verseny sikeréhez s hozza meg áldozatát a nagy cél sikere érdekében.

Nem olyan áldozatokról van szó, melyek a társadalmat nem illetik. Kérjük, hogy szükségleteinek fedezéseivel a kiállítás előtti évben legyen némi figyelemmel a közel környezetében lakó jelesebb magyar iparosokra, kérjük, hogy rendeljen olyan tárgyakat, a melyeket az illető iparos az alkalomhoz méltó figyelemmel készítsen el és a nemzeti kiállításra felküldvén, vele mű- és kézműiparunk magas színvonalát kidomboríthassa.

Az áldozat valóban oly csekély, hogy minden

hazafinak meg kellene azt hoznia. Egy-egy luxusbutoradarab, egy műipari cikk, minden művelt család szalonjában elkél s kiállítás nélkül is kereslet tárgyát képezi; — annál inkább hisszük hát most, mikor a legnemesebb ügy támogatásáról van szó, hogy a magyar középosztály sietni fog megrendeléseivel a jeles, de kevésbé tehetős iparosság segítségére s megmenti őt attól, hogy ambieziójának tárgyát, munkája javát, esetleg figyelmen kívül hagyja a kiállításokat csak futólag áttekintő közönség.

Főurainkat, főpapságunkat, nagybirtokosainkat bár ne kellene külön felhívunk ez alkalomra. Nekik adatott meg első sorban, hogy Mezezésai legyenek a magyar iparnak s az ő bőkezű pártfogásuk tehetné, hogy iparunkat bemutatassuk azon a magas színvonalon a melyre a külföld műiparát is emelte a Mezezésok támogatása.

Ma még hosszú idő van a kiállításig s ez a kérelem, még korainak tetszhetik sokak előtt. De, hogy megteesszük már most, annak különös oka, hogy egyrészt iparosságunkat figyelmeztessük, hogy a nemes magyar társadalomban segélyt fog találni, — másrészt, hogy ideje legyen munkája versenyképességéről, jelességéről és jó izléséről meggyőzni azt a társadalmat, melytől támogatást vár.

Szóval az iparosnak lesz ideje keresni a megrendelők tetszését s a megrendelőnek van alkalma kiszemelni az iparost, a kit támogatásra méltónak talál!

Mi bízunk a magyar iparban, és magyar társadalomban egyaránt.

E bizalommal vagyunk

hazafias tisztelettel

Budapest 1894. január végén.

Az „Iparosok kiállítási nagybizottsága“ megbizásából:

megyeri Krausz Lajos elnök

Thek Endre alelnök

ifj. pákai Köitber Fülöp alelnök

Az Erdélyrészi Kárpát-Egylet estélye.

Telt ház, szép fényes közönség, — ez a két körülmény azt mutatja, hogy volt nagyszerű jövedelem is, és hogy az eszme — mely az estélyt tervezte — létrehozta népszerű volt és a közönségnél meleg pártolásra talált.

Minő csodálatosak a te utaid, szeszélyeid, óh nagyérdemű közönség! . . . néha minden jótékony-célú reklam nélkül is tömegesen tódulsz az előadásra, néha pedig akármilyen hangzatos, esdeklő szavak is hívják föl részvéteket, hogy a nyomorban sanyaló ruhátlan szegény gyermekek javára rendezett fillérestélyeken megjelenjétek, részvételesség, hideg közöny a felelet, üres ház, deficit az eredmény.

Ezzel nem azt akarom mondani, hogy talán hibáztál, hogy az E.K.E. estélyére olyan szép számmal összegyűltetek, hisz ez a cél üdvös és hasznos is, és mennyivel üdvösebb lenne a cél, ha az egy-let hunyadmegyei osztálya a begyűlt tagsági díjakat, az előadásokból, kirándulásokból befolyt jövedelmet saját céljaira fordítaná és nem küldené a központ pénztárába, hogy más megyékben létező havasokon megmászható utakat és menedékházakat építsenek, hisz a mi nagy és szép megyénkben is vannak gyönyörű kiránduló helyek; ott van a páratlan „Retyezát“ havas, — nem lenne-e célszerű itt járható utakat, menházakat létesíteni, hogy az oda feltörekvő turisták kényelmes éjjeli szállást találhassanak? — azért hogy mink a jövedelmet saját szükségleteinkre fordítjuk, ez még nem zárja ki azt, hogy a központtal s a többi turistákkal minden érintkezést, összeköttetést megszakítsunk; társadalmilag, szellemileg érdekeink hozzácsatolva maradhatnak; kirándulásainkon a nagyobb siker elérhetése szempontjából mi is résztveszünk, valamint őket saját területeinken szíves örömmel fogadjuk és

DÉVA ÉS VIDÉKE“ TÁRCZÁJA.

A bózesi* forrás regéje.**

Hajdon leányok
Azt mondom én néktek:
A bózesi forrást
Messze kerüljétek.

Csalogató tündér
Lakik a forrásban,
Csábító erő van
A tündér szavában.

Szép ifjú tündérek
Tánczra oda járnak,
Bevonnak a tánczba
S kebelökre zárnak.

Hízeleg a tündér,
Ajaka beszédes,
S iszol a forrásból,
Melynek vize édes.

Hej, pedig ki annak
Egy cseppjét megissza:
A tegnapi napra
Sem emlékszik vissza.

Elfeled az mindent,
Tündér megigézi,
A szülő anyját is
Idegennek nézi.

Három napig tart a
Szíved boldogsága,
Azután elhervad
Arczodnak virága.

II.

Szép Marilla hol van?
Szóljon, a ki látta,
Hova tűnt el a talunak
Legszebb gyöngyvirága?

Keresi az anyja,
Keresi az apja,
Nem látta őt senki — senki,
Teljes három napja.

Fél falu elindul,
Ha ráakadnának,
Egyre csak nő a félelem
Kesergő anyjának.

Bózesi forrásnál
Végre ráakadnak,
Jaj, a kik őt látják
Mind sirva fakadnak . . .

„Mi bajod van lányom,
Szép Marillám, lelkem?
Ki rontott meg téged, édes?! . . .
Jaj, hova kell lennem! . . .“

„Ki vagy te, jó asszony?
Ki vagy te, jó ember?
Óh, én nem ismerlek,
Vissza sem öllelek,“

Jön a szeretője,
Régi ismerője,
Kéblére karolja.
Öleli, csókolja.

„Ki vagy te, jó legény?
Óh miért sirsz szegény?
Mintha . . . mintha . . . még sem . . .
Én rád sem emlékszem.
Nem, nem, nem ismerlek,
Vissza sem öllelek . . .
Nincsen hová mennem,
Nincsen hová lennem . . .
A bózesi forrás mellé
Temessetek engem . . .“

Öltözve fehérbe
Jönnek ifjú lányok,
Szép lilomszálók,
S imádkoznak érte.
Bózesi forrásnak
A partján sírt ásnak;
Vad róza tövében
Eltemetik szépen.

III.

„Csalogató tündér,
Verjen meg az átok!
Letörted előlem
Az én violámat.“

* Bózes hunyadmegyei kis falucska.

** Majland O. tanár gyűjteményéből román népmonda után dolgozva

vezetőkül személyesen vállalkozunk; de azt ne kívánja a központ, hogy a miért nekünk a turista-közönyt megküldi, ennek kedvezményeként a hunyadmegyei osztály minden jövedelmét fölládozza.

De már nagyon is eltértem tárgyamtól; — a helyett hogy kritikát írjak a lefolyt estélyről, hogy azon t. olvasók képzeletébe, kik jelen nem lehetnek, előváraszoljam az estély gyönyörét, szépségét és megemlékezzem azokról, kik közreműködtek, hogy annak sikere is legyen.

Kezdjük tehát program szerint:

Nyolcz órát már elütötte a szövetkezet rozsul járó toronyórája, midőn a helybeli cigányzenekar a „nyitányt“ rákezdte, — jó darabot választottak nyitányul, de rozsul játszották el; — hogy miért nem akar ez a zenekar haladni, tanulni, igazán nem értem; rendesen csak hajnal felé tudják jól huzni és zsebeinkből a pénzt kihuzni, a midőn az ember már olyan állapotba jutott, hogy ha egy szál huron ezinczog is, Reményinek képzeljük; — hálából tehát ők is megtehetnék, hogy új darabok betanulásával összhangzatos játékkal fizetnék vissza a kamatot azon tőkékért, melyet évenként reá áldozunk.

A nyitány elhangzása után felgördült a szinpad belső világát elzáró művészi esettel megfestett függöny, — az üres szinpad elejére egy kis asztal és mellé egy szék volt elhelyezve annak jelölül, hogy a műsor második száma Priamus által írt „Rómaiak turistásága“ ezimű közlemény felolvasása Boga Károly ur által megkezdődik.

A kis asztalon egy pohár ezukros viz volt elkészítve, ez rendesen vagy azt jelenti, hogy a felolvasandó tárgy nagyon hosszú lesz és a kiszáradt torok hangszálainak megnedvesítésére lesz szüksége, vagy azt jelenti, hogy az illető felolvasó ezáltal hatásra számít.

A híres szónok Kazinezy Gábor midőn egykor nagyszabású parlamenti beszédeit tartotta az országgyűlésen, rendesen a midőn a felénél volt, elhallgatott, széjjelnézett . . . homlokát kezdte törölgetni; — ezt látva a teremőrök, hozzásiettek egy pohár ezukros vízzel, — midőn ezt kiitta, leült, két karját a padra téve, ráfektette bozontos fejét . . . A képviselők és a karzat közönsége azt hitték, hogy hirtelen rozsul lett, és mellette ülő szomszédja lassu hangon megkérdezte tőle: „talán rosszul vagy Gábor?“ . . . — ez is szép eszdesen a pad alól oda sugta szomszédjának: „nincs semmi bajom, de hatást kell csinálni!“ . . .

A felolvasó asztalnál helyet foglal Boga Károly ur és felolvasta a szépen, gonddal megírt értekezést, elég szépen és érthetően; ezukros vizet nem ivott közbe, hanem midőn belefáradt, úgy segített magán, hogy átugrott vagy 4 lapot és hamarosan bevégezte; ez által megfosztott bennünket azon élvezettől, hogy a közleményt egész terjedelmében megismerhettük volna; nyilván arra számított, hogy a „Hunyad“ tárczájában úgy is megjelenik, s így annak nagyobb érdeket szerez, hogy elolvassák.

Ifjú lányom többé
Ne legyen hatalmad,
Eltemetlek téged,
Itt érj gonosz véget,
Boszut állok rajtad.»

Barna legény ottan
Fölhág a sziklára,
Átok után átok
Száll az ajakára:

Szakgatja a sziklát
S a vízbe dobálja,
Csalogató tündér
Jaj, azt ki nem állja.

Átszökik Algyógyra,
Bűneit megbánja,
Hátha a jó Isten
Még is megbocsátja.

Ott sziklát szakasztott,
Gyógyforrást fakasztott
Emberek javára
Bünbocsánatára.

A bózesi forrás
Be van már temetve,
Atkozódó ifjú
Ki van már terítve . . .

Öltözve fehérbe
Jönnek ifjú lányok,
Szép líliomszalok
Imádkoznak érte.

Hetyey Gábor.

A műsor harmadik száma következett, a „Kevlári búcsu“ Heinetől, ének- és zongorakiséret mellett elszavalta Hetyey Gabriella.

Csönd lett a teremben . . . néma esend, mintha templomban lettünk volna, s megszállt az áhitat mindnyájunkat, a midőn a szinpadon megjelent . . . úgy nézett ki hófehér ruhában, mint egy angyal ki az égből a földre szállt alá, s a midőn összekulcsolva két kecsőt szépen . . . égre emelve szelid tekintetét, elkezdte szavalni a mély érzéssel megírt vallásos költeményt, a midőn tiszta esengő hangon segítségül hívta a szent szűz anyát s kérte, hogy esodát műveljen, igazán lélekben meghatott; én, a ki nagyon keveset hiszek a csodatételekből, szégyelni kezdém hitetlenségemet, s egy titkos hang bennem azt sugta meg, hogy annak az imának, könyörgésnek, melyet egy ártatlan gyermek tiszta jó lelkéből elrebeg, kell hogy hatása legyen, kell hogy azt meghallják az égiek, — s kezdém hinni, hogy szűz Mária ilyen alkalmakkor esodákat művelt.

A műsor negyedik száma volt a „Kettős dalok“, énekelték Hofmann Miklós és Török Endre, zongorán kísérte Sennyei József zenetanár (de nem Bösenderfer-zongorán) jól betanulva, szép hangon énekelve, jól kísérve; élvezet volt hallani és meg is ismételtették.

Miért nem utazott a hangkereső kutató Zichy gróf intendáns Dóvára le, . . . a két énekes közül egyiket bizonyosan elvitte volna magával.

Következett ezután az érdekes rész, melyet a közönség már türelmetlenül várt, „Az egyetlen leány“ ezimű egy felvonásos vígjáték, előadva műkedvelők által, rendezte Kéméndy István.

Azt hozza magával az udvariasság, hogy a közreműködő hölgyeket említsem fel legelőbb, de könnyebb megérthetés szempontjából kezdem az apán, kinek öt leánya van, ki hogy jól férjhez adhassa mindeniket, elhallgatja, eltitkolja, hogy egynél több leánya is van; ezt a kiszámító apát Borostyáni Nándor tanár személyesítette, olyan meglepő hűséggel, művészettel, a mint egy veterán műkedvelőtől csak kitelhetik. Kár, hogy ezt az alakítást a természetbe, az életbe nem viheti át.

Mind az öt leánya egyik szebb volt a másiknál, mintha csak a szini képződele körültek volna ki, — háromszori próba után derekasan betöltötték szerepkörüket.

Kapeza Ilona mint Agatha, mily élethűen adta a gondos házínő szerepét, a midőn a régi hű inastól atyja gazdasága után kérdezősködik.

Réthy Viola, ki Camillát személyesítette, kit atyja egy erdészlakban tartogatott titokban, lovagló öltönyében a midőn megjelenik, olyan szép jelenség volt, mintha az erdő tündére jelent volna meg, — oly otthoniasan találta magát a szinpadon, hogy a lámpaláznak rajta nem látszott nyoma; ájulási jelenete is szépen sikerült, — ezt különben a nők rendesen művészileg értik.

Róza, Rozetta és Rozina.

— Catulle Mendès-től. —

I.

A mikor Berta királynő még nem ült a rokka mellett, három lányka — lányka? hm! hm! Róza tizenötéves volt, Rozetta tizenhatéves és Rozina, a vénebbik, a tizenhetedikben járt, — összetalalkoztak az álmok országában egy keresztútnál, a honnan éppen három út ágazott szét. Három útas, három út! mit nem tesz a véletlen!

— Nézd, Róza!

— Nézd, Rozetta!

— Nézd, Rozina!

S úgy történt, hogy éppen ama napon a három lány közül mindenik azt a bolondságot — bolondságot? ki tudhatja? az egész világ bolond, még az okosok is azok, az egész világ okos, még a bolondok is — követték el, hogy elhagyják a szülői hájléket.

Róza egy nagy uralkodó leánya vala; (térden állva csokolom keztyücskéjének hegyét, kir. fenség!)

Rosette egy gazdag polgár leánya volt; (fogadja, kisasszony, tiszteletteljes érzelmeimnek nyilvánítását!)

Rosine egy falusi korcsmáros leánya volt; (vesd el saruidat kicsikém, hadd szivjam magamba ama virágnak illatát, mely meztelen labaidnál nyílik!)

II.

Imádók nélkül indultak el; így van az, ha sietésben indulsz útra, nincs időd arra, hogy minden szükséges podgyászt magadhoz végy. Nem talávn kalaut, zavarban voltak, melyiket válasszák a három út közül. Hova akartak menni? A Boldogság-hoz. Óh! hisz az első naptól fogva feiége megy az emberi ábrándok örök karavánja!

Hát Lujzát, a goromba dühösködő férj nejét ki alakította volna jobban, mint Mangesius Hermin? Milyen kedves volt, a midőn féltékenysége fölébred . . . és mint a haragos galamb szembeszállott dühöngő férjével . . .

Az elkényeztetett negyedik leányt, Paulinát, Eperjesi Margit játszotta teljes szababossággal. Szép organum, szép jelenség volt a szinpadon . . . sikerült jelenete volt, a midőn atyja megkínálja kezével Darzsinszky Ágostot, kit Puy Aladár személyesített . . . a szemérmes kis leányt úgy ábrázolta, hogy Puy Aladár örömeiben majd kiugrott a bőréből.

Szép jelenet volt, a midőn az ötödik leány, a kis Pepike — Herczeg Janka személyében — a szinpadon megjelenik . . . a midőn atyja rárivall, hogy miért jött most haza? . . . és a szép Pepike eltakarja gyönyörű szemét és szende ártatlanságában bevallja, hogy nem jött egyedül . . . mert vele jött jegyese a dzsidás hadnagy is . . . hogy atyai áldást nyerjenek . . . Ezt a jelenetet meg kellett volna örökíteni, szebben azt előadni nem lehet.

A dühös, haragos férjet Finna János ábrázolta . . . én félek, hogy nem fog kapni feleséget, mert a ki őt a szinpadon a haragos férjet ilyen művészi-
leg alakítani látta, könnyen azt gondolhatja magában: milyen lehet majd a valóságban? . . .

Gomojto Mátyást Réthy Gyula személyesítette helyes felfogással, jó maskirozással; csak kár volt a közbeszólásokat alkalmazni; gróf Iredro, ki a darabot írta, nem ösmerte a „dutyete draku lasse a draku“ oláh kifejezéseket.

Maretsky Henrik szerelmes szerepét Majland Gyula alakította. Ha az életben is olyan jól tud szerelmet vallani, mint a szinpadon: veszélyes lehet a lányokra nézve.

Puy Aladár a Darzsinszky Ágost szerepét egész szinpadi otthonossággal játszotta el; könnyű volt neki, ott volt oldala mellett szép jegyese, a ki bátorította.

Készakarva utoljára hagytam a műkedvelők régi gárdájához tartozó Kontz Aladárt, ki az öreg Boldizsár szolga szerepét igazi jó humorral játszotta el. Sokszor kaposott ugyan kezével a fejéhez, de ezt tán örömebe tette . . . hisz fején haját érzett, habár csak a paróka volt.

Az egész darab rendezése hibátlan volt; meglátszott azon Kéméndy István ügyes, mindent áttekintő rendezőképessége.

A sugó is betöltötte híven szerepét; sugni nehéz feladat, — erre születni kell, mint a költőnek. Ha az életben is úgy tud sugni szerelmet, hogy meg ne hallják az éles fülek, a férjekre nézve veszedelmes lehet.

Végezetül táncz volt éjfélig, — ezután következett a hajnali zene, s befejezésül a k a t z e n j a m m e r.

x—y.

A három utitársnő zavartan tekintett egymásra. — Olvassuk el, kezdé Róza, mi van írva az útmutató oszlopfakra.

— Olvassuk el, mondá Rozetta.

— Én nem tudok olvasni, — mondá Rozina.

A szélesebbik út felé mutató oszlopra ez volt írva: »Valasszatok ezt az utat, kisasszonyok, kiknek aranyhaja érdemes arra hogy korona ékítse, kik föl akarjátok lenni a hercegnők és királynők dicslétét.«

— Én már választottam egyet, mondá Róza. Adieu lányok!

A másik út mutatójára ez volt írva: »Jöjtek erre, fiatal lányok, kiknek keblét fölzavarta a szerelmi mámor vágya; jöjtek, siessetek erre ártatlan lányok, kik a csók megizlése által tudni ohajjátok, mit érez a virág egy lepke szárnyának reszketeg érintésénél.«

— Én is választottam, mondá Rosette. Adieu kisasszonyok!

— Várjatok kissé! kiáltá Rosine. Mivel én nem tudok olvasni, magyarázzatok meg nekem, mi van írva a legkeskenyebb út oszlopfajára?

Im, ez volt ráírva:

»Hígyj nekem, vándor lányka! Jer erre! erre! Nem mondhatom meg, merre vezet az én utam, de nem visz sem a dicsőséghez, sem a gyönyörhöz; és mégis én vagyok a legjobb út!«

— Jól van, mondá Rosine, én erre megyek. Sok szerencset, barátom!

De mielőtt elváltak volna, abban állapotok meg, hogy egy év mulva ugyanazon napon, ugyanazon órában, ugyanazon keresztútnál találkozzanak, hogy közöljék egymással élményeiket s akkor majd megtudják, ki választott a legjobban.

Ujdonságok.

— **Gróf Csáki Tivadar**, ki a legutóbbi időben Déván sok ideig tartozkodott, f. hó 2-án Budapesten meghalt. Nagy érdeklődést tanúsított a dévai társadalom mozgalmairól, részt vett minden mulatságainkban, sőt maga is rendezett estélyeket lakásán a nagy vendéglőben. Politikailag egykor kiváló szerepet játszott — III-ik Napoleonnak és Bismarcknak bizodalmas kegyével rendelkezett. Hajdanában nagy vagyonnal bírt, — Párisban mesés fényben élt, drága palotákat tartott, — kocsija előtt családi színébe öltözött két huszár lovagolt . . . a legutolsó időben zilált anyagi viszonyok közt élt, s habár anyagi gondok is gyötörték . . . mégis megmaradt utolsó perczéig minden vonásában igazi urnak, igazi gavallérnak. Áldás legyen porai felett.

— **Kinevezés.** A kereskedelemügyi m. kir. miniszter a dévai kir. államépítészeti hivatalhoz Telegydy Roth Gusztáv okleveles mérnököt kir. mérnökké nevezte ki Ujvidékről.

— **A déli-vasut társaság igazgatósága** az elhunyt Festetics Béla gróf helyébe báró Nopcsa Elek országgyűlési képviselőt kooptálta az igazgató tanács tagjául.

— **A dévai előlegezési szövetkezetről** megüresedett könyvvezetői állásra a vegyes bizottság f. hó 4-én tartott gyűlésén Dr. Nagy Béla helybeli volt gyógyszerészt és az újonnan szervezett segédkönyvvezetői állásra Vitán Lászlót választotta meg egyhangulag.

— **A dévai iparos ifjuság önképző és betegsegélyező egylete** f. hó 4-én a városház termében gyűlést tartott, melyen elhatározatott, hogy az egylet hatásköréből a betegsegélyezés mellőztetik és csakis mint „önképzőkör“ fogja teljesíteni ezután működését. A kör elnökeként Szóts Sándor ref. lelkész és alelnöknek László Zsigmond tanár urak választották meg.

— **Közgyűlés.** A dévai ev. ref. egyház évi rendes közgyűlését f. hó 4-én tartotta meg, melyen az egyház tagjai igen számosan vettek részt. A közgyűlés első tárgya volt elnöklő lelkész évi jelentése mely az egyház egy évi történetének teljes híu képét tárta fel. A jelentést nemcsak éljenzéssel fogadta a közgyűlés, hanem ezenkívül László Ignác örökös főgondnok ajánlatára — örök- emlékezet okáért — egész terjedelemben jegyzőkönyvre vétetni határozatott. A második tárgya volt a gyűlésnek a megüresedett presbyteri állások betöltése. A titkos szavazat folytán megejtett választások eredménye a következő lett: Megválasztottak presbiterökké 3 évre: Réthi Lajos, Barsay Béla és Kenderessy Árpád; egy évi időtartamra megválasztott Dr. Papp István. A közgyűlés f. évi márczius hó 11-én d. e. 11 órakor folytatották, a mikor a számadások megvizsgálására kiküldött bizottság jelentésén kívül a közgyűlés nevezetes tárgyat fogja képezni az egyházi új adó kivetésének vegleges megállapítása.

— **A dévai állami főreáliskola ifjusága** saját önképző köre javára f. év márczius hó 10-én (szombaton) a „Redout“ nagytermében tánczszal egybe-

kötött hangversenyt rendez, a következő műsorral: műsor: 1. Nép dal-egyveleg. Előadja az ifj. énekkar. 2. Tánczdarabok. Előadja az ifj. zenekar. 3. Elektromos vasut bemutatása Julcher Béla VIII. oszt. tanuló által. 4. Hová siet a sürgő nép? — Vadász dal, Előadja az ifj. énekkar. 5. A hajnal ellen. Irta: Ábrányi Emil. Szavalja: Csernyi Alajos VIII. oszt. tanuló. 6. Honvédiság. Előadja az ifj. zenekar. Belépti díj: Személy-jegy 1 korona; tanuló-és gyermek-jegy 60 fillér. Kezdeté fél 8 órakor. A hangversenyt táncz követi. Felül-fizetések köszönettel fogadtatnak és hírlapilag nyugtáztatnak.

— **A dévai ipartestület által márczius 15-én rendezendő hazafias ünnepély sorrendje** I. *Gyülekezés* reggel 9 órakor az ipartestület helyiségében. Onnan $\frac{3}{4}$ 10 órakor az iparosok, saját zászlójuk alatt, elnökük által vezetve testületileg az ev. ref. templomban tartandó hálaadó isteni tiszteletre vonulnak. Ugyanoda mennek saját zászlóik alatt az állami tanítóképezde, főreáliskola és a polgári leányiskola növendékei is igazgatóik illetve tanáraik és tanítónők vezérlete alatt, nemkülönben a városunkban létező állami, megyei és városi hatóságok tisztviselői is, a kik t. i. e. magasztos nagy nap emlékéért az ipartestülettel együtt honpolgári és testvéri szeretetben megünnepelni kívánják. II. Hálaadó isteni tisztelet délelőtt 10 órakor az ev. ref. templomban. Ima előtt vallásos karének lesz, zene- és harmonium-kísérettel, előadva az állami tanítóképezde ifjusága által, Sennyey József zenetanár vezetése alatt. — Szóts Sándor helybeli lelkész imája után a közönség elénekli a „Hymnus“-t, említett zenetanár és a képezdei ifjuság vezérő közreműködésével. III. Emlék-ünnepély a „vigadó“ nagytermében. Isteni tisztelet után a különböző testületek és hatóságok a Rákóczy-és Hunyady-induló hangjai mellett a Vigadóba vonulnak, hol az ünnepély a következő sorrendben fog lefolyni: 1. „Szent az érzet . . .“ Énekli a képezdei ifjuság dalkara. 2. Alkalmi költemény. Szavalja Lukács Lajos ipartestületi tag. 3. „Elj őseink hazája . . .“ Zenekísérettel Sennyey József vezetése alatt énekli a képezdei ifjuság. 4. Alkalmi beszéd. Tartja Réthi Lajos kir. tanácsos, tanfelügyelő. 5. „Szózat“ Énekli, Sennyey József és a képezdei ifjuság zenekísérettel, az egész közönség. IV. Tézene d. u. 3 órától $\frac{1}{2}$ 7 óráig az ipartestületi zenetagok által, Wurm Ede karmester vezetése alatt. V. Az ipartestületi hazai ünnepélye, saját helyiségében, délután 5 órakor.

Az ez alkalommal szokásos pohárköszöntőt azon testületi tagok emlékére, kik az iparosok házának felépítése körül kiváló érdemeket szereztek, a mult évben ajándékozott serleggel kezében tartja Kún Róbert főreáliskolai tanár. VI. Közvacsora — melyre a hölgyek is tisztelettel meghívotnak — este 7 órakor a Mülnér Mihály nagyvendéglőjében. Az első pohárköszöntőt a Legelső Magyar Emberre mondja Szentirmay Alajos mérnök. A közvacsora ára személyenként 1 frt. A résztvenni szándékozók tisztelettel felkéretnek, hogy ebbeli szándékukat Némethi Lajosnak, Zadvorniczky Józsefnek vagy Stasney Albernek márczius hó 14-én

estig bejelenteni sziveskedjenek. Kelt Déván, az ipartestület választmányának 1894. február hó 27-én tartott üléséből. Az ipartestületi előjáróság.

— **Márczius tizenötödikére.** A Piskitelepen márczius 15-iki ünnepélyt rendező-bizottságnak 1894. február 16-án tartott ülésében a felvett jegyzőkönyv szerint, a következő program állapítatott meg. Kedvező időben: délután 3 órakor kivonulás a piacról az emlékoszlophoz a műhelyi zene kíséretében. 1. A „Hymnus“ énekli a dalárda. 2. Az „alkalmi beszédet“ mondja P. J. 3. A „szavalatot“ énekli a dalárda. Ezután kivonulás a piskihidi csárdához. Kedvezőtlen időben: az ünnepély a Szvoboda féle vendéglőben tartatik meg.

— **A piaci vámszedés** A város által bérbe adott vámszedési joggal való visszaélés miatt szerkesztőségünkhez több panasz érkezett be; — mi benne igaz, nem tudjuk . . . hogy a vámszedés senki által nem ellenőriztetik, az tény, és a tudatlan pórnép, kik nem ösmerősök a megállapított tarifával, ki lehetnek téve, a vámszedő önkényének, tulkapásainak. Többek közt egy kézi taligán hozott be egy szegény paraszt néhány vesszőseprűt és 25 krig lett megadóztatva. Ezen állítólagos visszaélések kikerülése végett célszerűnek látjuk, hogy a városi hatóság egy közeget leginkább heti vásárok alkalmával a vámszedő ellenőrzésére rendelje ki, és ha visszaélést tapasztal, azt büntesse meg szigoruan, — továbbá a vámszedés tarifáját a szerkesztőséggel közölni sziveskedjék, hogy azt szélesebb körbe terjesztve, az illetőknek lehetőleg nyilvános uton tudomásukra hozhassuk.

— **A dévai hetivásár** napját szombatról keddre vagy keddi napra kellene megváltoztatni; az eladó-vevő közönség vitális érdekei megkövetelik, hogy a hetivásár napjának megváltoztatása érdekében az illetékes hatóság részéről a kezdeményező lépés és mozgalom megindittassék. A népes hetivásárok csaknem mérvadó a környék termelői forgalmának s azok életképességének, — a jelen viszonyok között Déván népes hetivásár szombaton nem is képzelhető, mert ugyanezen a napon Szászvárost, Vajda-Hunyadon is hetivásár van, — és az ahhoz közelebb eső vidék termelői eladó tárgyaikat inkább oda terelik be, míg ellenben, ha nálunk a hetivásár hetfőn vagy keddi napon tartatnék meg, — azon termelő, ki Szászvárost napon Vajda-Hunyadon értékesíteni nem bírta terményét, okvetetlen felkeresné dévai piacunkat is.

— **Látogatás a csángótelepen.** E héten több turista társaságában meglátogattuk a csángótelepet és megbotránkoztunk azon építési módszer fölött, melyet ezek a csángók minden felügyelet nélkül gyakorolnak. Midőn a telepítés kezdetét vette, a kir. kincstár által kiküldött mérnök a telepítésre vonatkozó terv szerint kellő széles és szabályos utcákat jelölt ki a természetben is, s a helyett, hogy ezen utcák egyenes iránya megtartatott volna, — a helyett, hogy a telepítők által épült házak ezen egyenes vonalba kellő szimetrikus arányban építették volna, minden rendszer nélkül mindenik csángó saját egyéni ízlése szerint

III.

Allig lépett Róza a dicsőséghez vezető útra, nagyszamu fényes küldöttség s az udvaroncok serge jött eleibe. Hogy szépek voltak, felesleges is mondanunk; pompas viola, rózsaszínű és bíboröltönyeik voltak; a drága ékítmenyekből nyomokban tündökölték, úgy hogy valóságos fény sugarat latszottak képezni a merre elhaladtak, vagy mintha valami égi tengerészek lettek volna, kiknek meg vala engedve a tejtun halászni a tündöklő csillagárban, hogy fölékítsek magukat velök. S a küldöttek és udvaroncok azért jövének, hogy egy igen híres uralkodó számára kérjék meg Róza kezét. És ő odaadta kezét, azt a kezét, mely mindig vágyott jogart tartani, és még ugyanazon este ama könnyed otthonossággal lépett a világ legnagyobb uralkodójának palotájába, az üdviválgo éljenzesek és andalító zene chaotikus zajába, melyet almában már rég megszokott valóságnak venni. Annak a királynak több alattvalója volt, mint a mennyi búzakalászt vágnak le az aratok, mikor rendkívül gazdag a termés; volt olyan hadserge, mely ezer más hadserget reszkettetett meg; voltak rengeteg kincsei, volt fényes dicsősége és — szép fehér szakalla.

IV.

A másik uton Rozetta nem találkozott olyan magasrangu küldöttséggel, de, mint polgárlány, találkozott egy polgár fiúval, ki egyuttal minden tehetséget nélkülöző poeta is volt; mert ha tehetsége lett volna, szobájában maradt volna hogy szonátaikat és epográfiákat írjon, a helyett hogy az utakon kóboroljon a netalan arra menő leányok után leskelődve. Különbben szép és tetszetős volt, mivel húsz éves és — szerelmes volt. »Ah; mily nagyon szeretlek, s mily édes lehet ifjű ajkakat csókolni, melyek a rózsák bimbóinál is kevesbé vannak kinyitva! Kövess a közeli

erdő titokteljes mélyébe, a kristályos forrásokhoz, melyek a szerelemtől terhelt szivekhez hasonlóan sirnak. Kövess! Kövess! Ismerék egy magányos helyet, hol a vágyak öröklétet nyernek. De ha félsz az erdő remeitől, naza viszlek, arnyas lugasomba, és ott, ket-tecsken, távol a nőktől és férfaktól, szüntelen mamborba ringatva sziveinket forró tekinteteinkkel, meg tanuljuk ismerni a szerelem kimondhatlan elragadtatását!

Es Rozetta, hallva ezt, mondá:
— Igen, követlek! az erdőbe, ha kívánod, vagy lakásodra, ha jobban tetszik neked!

V.

Rozina sok ideig haladt a legkeskenyebb uton, mely telve volt tövisekkel és göröngyökkel. Senki se jött eleibe, sem fényes küldöttség, hogy dicső gazdájuk nevében megkérje kezét, sem szerelmes ifjak, kik tudják merre van a titokteljes erdő és a rejtett éjjeli házak felé vezető út. Este érkezett meg s meg egyetlen élő lényvel sem találkozott. Az egész föld halvány volt a hold szomorú fényétől. Rozine fáradtnak érezte magát, szomjaz volt, lábait a kövekre nyugtatá — ekkor egy fatörzs mögött egy hosszú, fehér árnyalak emelkedett, mely karjaiba vevé, száraz és zörgő karjaiba, s szájaból, mely meg sem mozdult, távoli, nagyon távoli gyöngye visszhang gyanánt hangzott: »Jer, jer! én vagyok az, ki sosem csal. Én vagyok az a nagyon édes és nagyon hü. Én vagyok az egyedüli imádott s az egyedüli imádó! És egy hideg, kellemesen hideg nyughelyre viszlek, a hol nincsenek csunya almok, a hol nincs fölébredés! — »Jaj, hogy félek! — mondá Rozina. De többé nem allt ellent a hosszú és fehér ujjasu karok hideg ölelésének,

VI.

Es miután eltelt az év, a meghatározott napon és órában Róza és Rozetta ugyanazon keresztútnál találkoztak, a honnan az a három út ágazik szét; de Rozina nem jött el; bizonyosan nemsokára eljő.

— Oh! oh! mondá Róza; nem a ruhák és a pompás ünnepélyek gyönyöre, diadala elégit ki a szív vágyait; sietsz, fáradozol, hogy sok alázatos alattvalóid és győzelmes hadsergeid legyenek; és a trón menyete alatt merengsz és ásitozol, felséges urad mellett, ki királyi kezével fehér szakállát simogatja!

Es sirni kezdett, rá gondolva, hogy nem a jobbik utat választotta a boldogsághoz.

— Oh! oh! mondá Rozetta, a szerelmesek egy napon megszünnek hüek lenni. A rövid ideig tartó gyönyörökre végtelen fájdalom következik. Az első megcsalás utáni második napon a tükörben halványoknak látod ajkaikat, míg az első csók után pirosak valának; a bocsánatok, az első megbocsátás után, nem a megcsalások elfeledése többé s valami borzasztó éjjelenként a gyertya csöndes és olyan gyorsan fogyó világánál várni reá azon az uton, melyen többé vissza nem tér, s ha visszatér, szakalla és haja a vetélytársnó parfümjétől illatozik.

Aztán ő is sirt, hogy nem a jobbik utat választotta a boldogsághoz.

Es Rozina? Ő nem jött el, míg Róza és Rozetta e fölött töprengtek. Miért nem váltotta be esküvel fogadott ígértét? Hol volt ő? A hideg, kellemesen hideg ágyban, hol nincsenek nehéz almok, hol nincs fölébredés, melyet sirnak neveznek: és olyan jól, oly boldog volt ott, hogy nem akart többé fölkelni és elhagyni helyét.

Ford. S. V.

A párisi munkások családi élete.

(Ajánlva a magyar iparosok figyelmébe.)

Nagyon esalódnak azok, kik a párisi munkásokat a német burzsoá-sajtó utján itélik meg.

A párisi munkások családi élete általában mintaszerűnek nevezhető. Házi körükben rendszertők, egymás irányában pedig áldozatkész bajtársak.

A „Blau Montag“ náluk ismeretlen fogalom; családapá, a ki szombaton este eltivornyazza pénzét és csak kedden reggel álljon munkába, ritkán fordul elő.

Párisi munkás nem csinál abból erényt, hogy négy-öt liter bort fölhajtson a garatra; bort iszik ő mindig víz helyett, de mértékletesen fölözttva. Egyformán jól él, sültet, tésztaét eszik, kávét, vörös bort és konyakot iszik. A vasárnapot felhasználja arra, hogy rokonait, barátjait meglátogassa, vagy azok látogatását elfogadja.

Sokat tart lakására, — csak ritkán alszik abban a szobában, melyben étkezett.

Erköles dolgában mintaképül szolgálhat bármely idegen munkásnak.

A grisettekről elterjedt hírek nagyon túlzottak. Az a esinos munkásleány, a ki rosz utra tévedt, legott elhagyja szülei házat, mert jól tudja, hogy azok nem esznek az erkölestelen uton szerzett pénzen vett kenyérből.

Munka közben a francia munkás mindig vig, jó kedvű, e tekintetben hasonlít magyar kollegájához.

Nagyjában ilyenek a francia munkások, a kik közzé nem szabad számítani az absynthet élvező iszákos, munkakerülő naplopókat, kik legjobban ártanak a munkás-ügynek.

A francia munkások vendégszeretete, bizalma a porosz háboru óta nagyon megváltozott az idegen munkások irányában, és ezt a magyar munkások nagyon is megéreztek.

Van egy sajtósájos szektájuk a francia munkásoknak, úgy nevezik, hogy „a haranglovagja“, — így nevezik magukat azon szegény sorsüldözötte emberek, kik házbérüket nem bírják kifizetni (tán innen van az a szólásmód: majd megfizeti a nagy harang) és a házi ur kitelepíti az utcára, — és a multságos ezimborák kölesönösen segítik egymást a titkos huzerkodásban.

Az egyesület tagja csak az lehet, ki erős vállal és jó erővel rendelkezik.

A mikor egy ilyen polgártárs huzerkodni akar, legott értesíti társait, két bajtárs a házmestert mulattatja politikával, hogy figyelmét eltereljék, — ez alatt hatan — sőt néha nyolczan is — behatolnak a huzerkodó tagtárs szobájába és néhány perc alatt a butorok a lakossal együtt eltűntek.

K.

Szerkesztői üzenetek.

K. urnak, Szászváros. Közleményének majd mindenik sorában ott van ez a szó: „izé“; — hát azt mondom én önnek, hogy ne „izéljen“; csak nem föltételezi azt egy lapról, habár vidéki is, hogy közölni fogja förmérvényeit, melyet ráhalmoz egy jó hírben álló intézetre? ... ha sérelme van, elégtételt vehet násképpen is, nem pedig ilyen czéges uton.

M. S. urnak, Déva. Hogy szépitészeti osztály létezik-e Déván? — nem tudom, hogy érti ezt? ... ha csak nem a két borbélyműhelyt érti alatta? ... Fejtse ki bővebben, hogy tudakozódó vágyainak eleget tehessek, mert é. ittétő bizottság van ugyan Déván, de hogy ez szépitési tud-e ... és megérdemli-e a szépitészeti elnevezést? ezt közleményéből kivenni nem lehet. — Legközelebb egy helybeli munkatársunk „Dévai műépítészeti remek“ czim alatt egy ügyes értekezést bocsátott a szerkesztőség rendelkezésére, melyet legközelebb közölni fog a „Déva és Vidék“ s ebből ön bizonyosan meg fogja határozhatni, hogy „szépitészeti osztály létezik-e Déván, vagy nem?”

Eresztvényi, Déva. Szellemes cikke elkészvén, csak a jövő számban hozhatjuk.

Heti piac Déván

1894. márczius 3-án.

Tiszta buza	30 liter	1.45	—	1.65
Elegy	„	1.25	—	1.40
Rozs	„	1.05	—	1.20
Tengeri	„	1.00	—	1.20
Zab	„	0.95	—	1.00

A budapesti és bécsi gabonapiacson az árak csekély forgalom mellett fokonyként morzsolódtak le.

A kis lutri huzásai.

Budapest mároz. 3.	69	71	88	26	43
Nagy-Szeben márcz. 7.	13	9	29	20	40
Brünn febr. 28.	44	26	69	54	30
Temesvár febr. 24.	34	55	56	71	44

Felelős szerkesztő: **Szentirmay Alajos.**

Kiadótulajdonosok: **Kroll és Társa.**

akként helyezte el épületét, hogy most alig ösmeri ki az ember magát, valjon a túri vásáron járkál-e a sátorok, bódék között, vagy egy szabályszerűleg rendezett új telepen! Hát ha még megtekintjük, hogy miként építik házaikat? ... Én nem hiszem, hogy e nép magyar faj legyen, — cigányok, vagy eszkimók lehettek elődeik, mert csak ezek szokták tanyáikat minden alapozás nélkül a pusztá földszintre fölállítani; tisztelet a livételnek, mert a csángók között akadt néhány gazda, ki házat akként emelte fel, hogy ellene kifogást tenni nem lehet, — hanem a többség, a kincstár által olcsó árban részükre kiosztott épületi anyagból úgy szerkesztette össze otthonát, hogy annak szilárd alapja nincs, az alsó gerendák szépen lefektetve a földre, ezek képezik az alampunkálatot. — Az ilyen épületeknél a talaj természeti nedvessége folytonosan megmarad, — s ezen kigözölgés idezi elő köztük azon nagy halandóságot, mely már csak ez évben is ijesztő képet nyújtott. Mulasztás terheli úgy a csángó-bizottságot, valamint Déva város hatóságát is, hogy se egészségügyi, se építészeti szempontból a csángótelepítvényesek fölött kellő felügyeletet nem gyakorolt; — e nép még mindig kiskoru, csak szigorú feyelem és éber felügyelet lesz képes őket szokásaiktól visszatartani. Mi sok reményt fűztünk e telepítéshez, de úgy látszik, hogy nagyon csalódtunk; rakoncátlan nép; a mezei munkát sem szereti; a folytonos fuvarozásban tölti idejét, melyet leginkább azért szeret, hogy az útszélén elég csárdát talál, a hol megpihenhet s keresményének egy részét elköltheti; ilyen megálló helyeknél az összetorlódtott szekerek miatt az utazás sokszor csaknem lehetetlenné válik és ha figyelmeztetve lesznek, hogy szekereikkel álljanak tovább, könnyen kiteheti magát az illető annak a kellemetlenségnek, hogy meg is püfölik. Fölvívjuk tehát az illetők figyelmét — a mig nem késő hogy igyekezzenek e népet kellő jó akarat, helyes, tapintatos felügyelet mellett szoktatni a rendhez s itteni szokásainkhoz; a csángóédelgetés ideje már lejárt. . . rendszerető népet még türünk közelünkben szivesen. . . de van erőnk is, hogy rendszertelen, rakoncátlanok tömegnek — legyen bár az velünk testvér, rokon — oda fogjuk kiáltani, hogy „ne tovább.“

— **Lapunk** 4.ik számában a napi hírek rovatában közölt, Szelistye községben kitört zendülés következtében a Szászvárost fekvő gyalogezredből egy fél-század katonaság karhatalomképen a helyszínre ki küldött. A f. hó 6-án kiszállott bizottság a katonai fedezet alatt szép csendesen bevégezte működését. Ez alkalommal szintén azon főkolompos, Runyecz Juon, ki csaknem egyedüli oka az egész kellemetlen, költséges dolognak, újból kezdett a szokott fenyegető hangon beszélni, hogy: „inkább meghalunk, mintsem erdeinket elvegyék tőlünk!“ Sajnálni való fölbujtogatott nép. . . a vizsgálat ugyan ki fogja deríteni, hogy kik azok a lelketlen emberek, a kik az ilyen tudatlan tömeget a helyett hogy fölvilágosítanák, izgatással, biztatással belelovagolják, hogy a törvényes eljárásnak ellenszegüljenek.

— **Nyilvános nyugtázás.** Özv. Gyantiné és családja részére V. Hunyadról Miklós György úrtól érkezett 50 kr. segélyt a dévai főszolgabírói hivatalhoz áttettük kézbesítés végett.

— **A Révai Testvérek** újból egy fölhívást bocsátottak közre, a Jókai összes műveinek kiadása tárgyában. Már először volt nagy jubiláris kiadás, a midőn egyszerre 200 frtot kellett lefizetni, nemsokára kezdtek engedni és a kis jubiláris kiadásra már 50 frt részlet fizetést is átengedtek, — miután a geschäft jól ment, elhatározták, hogy egy nemzeti kiadást létesítsenek, — mely papírra nézve gyengébb és kiállításra nézve valamivel egyszerűbb lesz a jubiláris kiadásnál, de arra nézve mégis drágább lesz, mert a nemzeti kiadás 250 frtba kerül, igaz, hogy havonkint 4 frt részlet fizetésre. Egy év után fogadást merek ajánlani, hogy a kiadó cég egy népszerű kiadásra fog kibocsátani fölhívást, a mely sokkal hitványabb lesz papírra s nyomtatványra nézve is, mint az utóbbi nemzeti kiadás, de mégis drágább lesz, habár havonkint 50 krajczárban fogják megállapítani a részletfizetést. Szép az élelmesség, de hát a nemzeti irodalomnak is használnak vele — megszerezhetővé leszik Jókai munkáit a nép minden rétegébe — és ők is bezsebelnek egy csomó pénzt és a markukba nevetnek.

— **„Az 1848—49 iki magyar szabadságharc története“** című illusztrált vállalatból a megszokott pontossággal most jelent meg a 7-ik füzet. Gracza György, a mű írója e füzetben a magyar országgyűlési küldöttség bécsi tartozkodását mondja el egészen új és eredeti források alapján. A munka ezen része szintoly érdekes s eleven, mint a többi eddig megírt fejezetek. E füzetet is számos egykoru kép gazdagítja. Hadtani szempontból is felette érdekes az a két kép, mely az 1848-iki honvéd-oktató könyv alapján az 1848—49-ik

magyar honvédség fegyvergyakorlatait mutatja be. A füzet képei. Kossuth egy gyermekkel ölében beszédet intéz a bécsi néphez 1848. márcz. 16 án — A szabadságharc költői. Magyarok küldöttsége a bécsi egyetemen megköszöni a fogadtatást. — Az első magyar miniszterelnök. — Baththyány Lajos grófné szül. Zichy Antónia. — Az osztrák lovasság fegyverzete és felszerelése 1848—49-ben — A szabadságharc írói. — Az 1848—49-iki honvédség fegyvergyakorlatai (2 kép). Egy-egy füzet ára 30 kr. A mostan megjelent 7 füzettel új negyedév vette kezdetét. — Előfizetési ára negyedévre (6 füzet) 1 frt 80 kr; félvévre (12 füzet) 3 frt 60 kr; egész évre (24 füzet) 7 frt 20 kr. Megrendelhető az 1848—49-iki szabadságharc-történetének kiadóhivatalában, Lampel Róbert könyvkereskedésében Budapesten, Andrassy-ut 21. sz. a.

IGAZSÁGÜGY.

Bűnügyi tárgyalások.

1894. márczius 20-án:

aradi illetőségű **Dombrai Pap János** és 4 társa ellen a Zepáde Juon és társai kárára elkövetett lopás büntette miatt;

1894. márczius 27-én:

házcácsi **Parcselony Danyika** ellen a Vég Mózes sérelmére elkövetett szándékos emberölés büntetének kísérlete, — nagyrapolti **Dávid Todor** lui **Vaszilje** és 2 társa ellen a Leszkeu **Niculae** sérelmére elkövetett súlyos testi sértés büntette miatt;

1894. márczius 28-án:

nagyvárad **Szuber István** ellen a **Velicska Lajos** illetve örökösei kárára elkövetett sikkasztás büntette miatt.

GAZDASÁGI KÖZLEMÉNYEK.

— **A bivalyvész, mint sertésbetegség.** Minthogy a gyakorlat terén szerzett tapasztalatok és a tudományos alapokon megejtett vizsgálatok azt derítették ki, hogy a bivalyvész néven ismert betegség iránt a sertések is fogékonyak, illetve ha ezen betegségben a bivalyoknál történt felmerülése alkalmával az óvó-rendszerbe nem tartatnak, a sertések is hasonló tünetek közt betegednek meg és pusztulnak el, a földművelési miniszter az 1891. évi december hó 2-án 631832 sz. a. kelti körrendeletével kapcsolatban elrendelte, hogy a bivalyvész fellépése esetén ezen körrendeletben előirt állategészség-rendi intézkedések és forgalmi korlátozások a sertésekre is kiterjesztendők.

— **Veszély fenyegeti a répatermelőket.** Egy **Pellagrini** nevű olasz vegyész föltalálta azt a módszert, hogy kell a cukrot annak közvetlen elemeiből előállítani? Eljárása röviden a következő: egy középső a s b e s t válaszfalal vagy platina taplóval beborított horzsakőfállal kettéosztott szekrénybe egyfelől szén savas gázt, másfelől aethylengázt hagy beáramlani s aztán a szekrénybe lassankint vizet bocsát, mi által 30 fokú cukortartalmu szörpöt nyer, melyet csak koncentrálni kell, hogy az által elég tiszta és kilogrammonként 3 krajczárnál nem drágább cukrot nyerjen. A találmányt egy részvénytársaság akarja megvenni, nemcsak Spanyol- és Franciaország, hanem Angolország részére is. Ha a hír alaposnak fog bizonyulni, akkor cukor gyáripárunkat és répatermelésünket veszélyes krízis fenyegeti.

— **Állami állatbiztosítás.** Svájcban a szövetségi tanács a szarvasmarhára nézve elfogadta a kötelező állami állatbiztosítást. A lovakat azonban úgy a kötelező, mint a fakultatív állatbiztosításból kizárni óhajtja. A juhok, sertések, kecskékre azonban kimondotta, hogy ha a közönség kívánni fogja, ezekre is kiterjeszti a biztosítást. Czélszerű intézkedés; mi ránk is nagyon ránkérne, ha az ilyen állami biztosítás létrejönne, — leginkább marhavész idején a gazdaember kárpótolva lenne veszteségeiért.

— **Petroleum mint mosószer.** A gazdasszonyokra nézve érdekes, hogy a petroleummal való mosás következtében patyolatszerű fehérséget nyer és a ruha tartósságát elősegíti; nincs szükség, hogy boraxot, mosóport, zsirluglisztet vegyenek és ilyen haszontalan szerekkért pénzt dobjanak ki, — elég, ha 5 liternyi vízbe 1/2 kanál petroleumot vegyítsenek s ebben az oldatban a ruhát fél óráig főzni engedik, — azonban föltétlenül szükséges, hogy a ruha előbb egy éjszakán keresztül jól beszappanozva ázzék.

— **Az olasz borokat vész fenyegeti,** mert a filoxera oly rohamosan terjed, hogy míg 1879. évben csak 24 hectár volt inficziálva, az 1892. évben már 187,056 hectár van pusztulás alatt, pár év még és utól értek bennünket.